

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 226/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vanhojen metsien suojelukriteereistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Matias Mäkynen /sd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 226/2023 vp:

Onko kriteerit vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojeluun tehty tieteelliseen työhön pohjaten ilman poliittista ohjausta,

miksi Luontopaneelia ei osallistettu kriteerien laadintatyöhön,

miten Luonnonmetsätyöryhmän työtä on hyödynnetty kriteerien laadinnassa,

ovatko Metso-kriteerit olleet pohjana työlle ja jos ovat, miksi lahoppuuta koskeva linjaus on tiukempi kuin Metso-kohteissa,

turvaako päätetyillä kriteereillä tehty suojelu EU:n sitoumusten mukaisen suojelun tason Suomessa,

onko hallitus sitoutunut pysäyttämään luontokadon ja aikooko hallitus suojella sekä vanhat että luonnontilaiset metsät Suomessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

EU:n komission ohjeen mukaan vanhojen ja luonnontilaisten metsien indikaattorit pitää tarkentaa kansallisesti tutkimustietoon pohjautuen. Tätä valmistelua on tehty ympäristöministeriön rahoittamassa ”EU:n BD-strategian luonnontilaiset ja vanhat metsät Suomessa” -hankkeessa, joka on Suomen ympäristökeskuksen koordinoima yhteishanke Luonnonvarakeskuksen kanssa. Hankkeessa on keskitytty komission ohjeen mukaisesti vanhojen ja luonnontilaisten metsien indikaattorien ja kriteerien kansalliseen määrittelyyn olemassa olevan boreaalisia luonnonmetsiä koskevan tutkimustiedon pohjalta. Keskeisellä sijalla tarkastelussa ovat olleet puuston ikä ja lahoppuusto. Ympäristöministeriöllä on hankkeen tilaajana ja rahoittajana velvollisuus olla selvillä hankkeen asianmukaisesta etenemisestä, mutta hankkeen tuloksia tai johtopäätöksiä ei ole poliittisesti ohjattu.

Vanhojen ja luonnontilaisten metsien indikaattoreita ei vielä ole kansallisesti määritelty. Ympäristöministeriö valmistelee yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa esityksen Suomessa käytettävistä kriteereistä alkuvuodesta 2024. Valmistelussa otetaan huomioon komission ohjeistus, jonka mukaan kansallisten kriteerien tulee perustua tieteelliseen tutkimukseen ja kriteerien valmistelun on oltava läpinäkyvää ja julkista. Lisäksi kaikkia keskeisiä metsiin liittyviä sidosryhmiä on ollut tarpeen kuulla kriteerien valmistelussa. Päätös tehdään osana Suomen EU:n biodiversiteettistrategiaan liittyvää kansallista sitoumustyötä. Päätöstä tehtäessä perehdytään edellä mainitun SYKEN ja LUKEn yhteishankkeen tulosten lisäksi myös muihin käytettävissä oleviin aineistoihin, kuten luonnonmetsätyöryhmän kartoitusten tuloksiin ja METSO-ohjelman luonnontieteellisiin valintaperusteisiin siltä osin, kuin ne sopivat Euroopan komission julkaisemaan ohjeistukseen.

METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet ovat alun perin laadittu ohjaamaan yksityismaiden vapaaehtoisen metsiensuojelun toteutusta alueellisesti. Niissä ei ole määritelty lahopuun määrälle ja metsikön iälle yhtenäisiä kriteerejä. Lisäksi ne kattavat sellaisia talouskäytössä olleita kohteita, jotka eivät täytä EU:n ohjeiden mukaista kriteerien määritelmää. METSON valintaperusteita käytetään kuitenkin yhtenä keskeisenä tausta-aineistona vanhojen ja luonnontilaisten metsien kriteerejä määriteltäessä. Myös Suomen luontopaneelin kannanotot vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojeluun huomioidaan samoin kuin muidenkin sidosryhmien ja asiantuntijatahojen näkemykset. Ne kohdentuvat kuitenkin enemmän siihen, kuinka paljon ja millä alueilla Suomessa pitäisi suojella lisää metsiä kuin varsinaisten kriteerien sisältöön tai määrittelemiseen.

Kriteerien valmistuttua valtion maiden vielä suojelemattomat potentiaaliset vanhan ja luonnontilaisen metsän kohteet inventoidaan Metsähallituksen Metsätalous Oy:n ja Luontopalveluiden yhteistyönä ja niistä kriteerit täyttävät suojellaan. Eli hallitus suojelee jäljellä olevat kansalliset kriteerit täyttävät valtion luonnontilaiset, vanhat metsät hallitusohjelman mukaisesti. Luonnonmetsätyöryhmän kartoituksissa valtion mailta löydetty vanhat luonnonmetsäkohteet käydään myös näissä inventoinneissa läpi. Yksityismailla suojelu perustuu metsänomistajan vapaaehtoisuuteen ja se toteutetaan METSO-ohjelman keinon.

Laadittavat kriteerit eivät tule kattamaan kaikkia luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita metsäkohteita, koska niiden tarkoituksena on kartoittaa ja suojella komission ohjeistuksen mukaiset luonnonmetsät ja luonnontilaisen kaltaiset vanhat metsät. SYKEN ja LUKEn selvityksessä käytettyjen aineistojen (VMI) ominaisuuksista johtuen sen tuloksissa on epävarmuutta ja hankkeessa lasketut pinta-alat suojeluarvoisille kohteille pitää ymmärtää pikemminkin suuntaa antavina kuin täsmällisinä tuloksina. On myös huomattava, että metsäluonnon monimuotoisuutta voidaan ja pitää tarkastella myös muiden kriteerien avulla. Nyt laadittavat kriteerit täyttävien metsien suojelu ei siksi yksin ratkaise Suomen metsiensuojeluun ja suojelualueverkoston täydentämiseen liittyviä kansallisia ja kansainvälisiä tarpeita, vaan metsien ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvitaan myös muita toimia.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus on sitoutunut luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseen. Hallitus tavoittelee luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämistä yhteistyöllä ja tekee positiivisista vaikutuksista luontoon Suomen vientituotteen. Suomi vastaa luontopolitiikallaan kansainvälisiin sitoumuksiin.

Helsingissä 9.1.2024

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

VN/36023/2023-YM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: